

bedre, end man skulde tro efter disse Taler, og saa vil Antallet af Ansøgere sikkert vokse meget.

Paa den anden Side kan jeg ikke forstaa, at der fra den Side er en saadan Skræk for at vedtage disse Ekspropriationslove. Der er ingen, der vil blive gaaet for nær ved disse Love. De vil kun blive brugt, naar det ikke er muligt ellers at skaffe Jord til en rimelig Pris. Hvis det bliver muligt efter § 2 — f. Eks. ved, at større Gaarde kommer til Auktion —, at Staten kan erhverve sig Jord til rimelig Pris, vil der ikke blive Brug for nogen Ekspropriation. Jeg synes, at de, der føler sig overbevist om, at der ikke er nogen Mangel paa Jord, og at der derfor ikke er Brug for en saadan Ekspropriationsbestemmelse, kan være ganske rolige; thi hvis der ikke er Mangel paa Jord, vil der ikke blive Brug for denne Bestemmelse, og saa vil det aldrig kunne skade, at den staar i Loven. Men man er blot nødt til at have denne Lovbestemmelse for at faa en Garanti for, at der kan skaffes Jord, hvis der skulde være en ganske enkelt Plads, hvor det ellers ikke vilde være muligt at faa Jord for Øjeblikket. Denne Lov vil altsaa ikke blive bragt til Anvendelse ud over hele Landet, men kun der, hvor der ellers ikke vilde være Jord nok.

Megen Modstand er blevet rejst imod dette, at det er Meningens at ekspropriere efter Jordværdien; det er dette Principspørgsmaal, som er nedlagt i Lovforslaget, at det, Jorden er værd den Dag, den ansættes til Skat af den offentlige Myndighed, det skal den ogsaa sælges for den Dag, den skal afhændes til saadant Brug, som her foreslaas. Fra de to Partiærs Side ønsker man derimod at bibeholde det Forhold, at naar en Jord skal sættes i Skat, sættes den til en Værdi af 5—600 Kr., men den Dag, den skal sælges, kan den godt være 2 000 Kr. værd. Saadan er Forholdet i Øjeblikket; men dette Forhold skulde denne Lov bidrage til at faa ændret, saaledes at der kommer et rimeligt Forhold mellem Salgsprisen og den Pris, Jorden er sat til, naar der skal svares Afgift af den, og naar den skal bruges som Skattegrundlag. Vi har mangfoldige Tilfælde, hvor det viser sig, at jo større Gaarden er, des mindre er Jorden ansat til pr. Td. Land i Ejendomsskyld, og jo mindre Gaarden, des højere er Jorden sat; og i mangfoldige Tilfælde har Jorden kostet 4—5—6 Gange saa meget pr. Td. Land den Dag, den er blevet solgt,

som den Dag, den er blevet sat i Skat. Men dette er dog ganske urimeligt.

Dernæst er der en anden Side af Sagen, jeg gerne vil omtale, nemlig dette, at der er ingen Ejendom, som vil blive gaaet for nær, fordi man af et Jordtilliggende af 150 Tdr. Land skal kunne ekspropriere 10 pCt. Enhver praktisk Landmand vil forstaa, at det kan ikke ødelægge noget Landbrug, at et saadant lille Stykke Jord tages fra et Jordareal paa 150 Tdr. Land. Hvis en Landmand ikke kan eksistere som Landbruger af det Areal, der bliver tilbage, naar der tages 10 pCt. fra hans 150 Tdr. Land, saa er det ikke, fordi Arealet er for lille, men saa er det, fordi denne Landmand er for ringe til at drive denne Jord; det er det eneste, der er i Vejen, og det, om der er 10 pCt. Jord mere eller mindre, har ikke nogen Betydning.

Det ærede Medlem fra Ribe (Brorsen) vilde argumentere paa to forskellige Maader, idet han for det første sagde med Hensyn til Bygningerne, at den Mand, han brugte som Eksempel, har kun Bygninger til Halvdelen af sin Jord, men senere i sin Tale kom til at nævne, at vi ogsaa maatte give ham Erstatning for Bygningerne. Jeg er af den Opfattelse, som det ærede Medlem først gjorde sig til Talsmand for, at Bygningerne i Regelen er for smaa, naar vi kommer ind under normal Landbrugsdrift. Det har jeg personlig erfaret ved mange af de Udstykningsforretninger, jeg har været med til i Aarenes Løb. Vi kan godt tage $\frac{1}{4}$ eller $\frac{1}{3}$ af Jorden bort fra de store Gaarde, først saa er Bygningerne af passende Størrelse. Jeg tror derfor ikke, der kan blive Tale om Erstatning for Bygninger; naar det drejer sig om saa store Ejendomme. Det vil der først kunne blive Tale om, naar vi tager Halvdelen eller deromkring af Jorden bort fra Bygningerne. Saa kan der selvfølgelig spildes Værdier ved, at Bygningerne bliver for store; men det tror jeg ikke vil ske efter Lovforslagets Bestemmelser, saa der er slet ingen Grund til at nære Frygt i saa Henseende. Det er jo ikke saaledes, at vi vil komme og ekspropriere til Bunds, som der er blevet sagt ude omkring ved Møder, saaledes at ingen mere kan vide sig sikker for, at de Radikale og Socialdemokraterne nu vil tage al Jord ved Ekspropriation, uden at Jordens Ejere skal have nogen Indflydelse derpaa. Vi vil i første Linie med Hensyn til Prisen rette os i højere Grad end nu efter den Værdi, Jorden er sat i